

Komunistické zločiny zostávajú stále bez trestu

Takmer 72 tisíc politických väzňov, 705 politických vrážd a viac ako štyri stovky ľudí zabitých pri pokuse prekročiť hranice. Aj takáto bola tvár vyše štyridsaťročného komunistického režimu v bývalom Československu. Osudy, ktoré negatívne poznačil bývalý režim, si pripomínáme práve dnes - v Deň nespravodlivo stíhaných.

Najmasovejším prenasledovaním politických odporcov, kňazov, ale aj bežných ľudí sa do dejín bývalého režimu zapísali 50-te roky.

Rudolf Dobiáš, spisovateľ väznený v 50. rokoch: „Ja som zhodou okolností bol študent v tom čase, odsúdený som bol na 18 rokov, z toho 6 rokov som strávil v jáchymovských baniach.“

Jozef Artim, tajomník KSS: „Vždycky sú to chyby konkrétnych ľudí, nie určitého systému.“

Norbert Kmeť, politológ: „To bola vlastne taká snaha upevniť si to svoje mocenské postavenie a zo-

hrávala tu svoju tiež tá ideológia zostreného triedneho boja.“

V Česku za komunistické zločiny dosiaľ právoplatne odsúdili 50 ľudí. U nás nebol doteraz potrestaný nikto.

Norbert Kmeť, politológ: „Od novembra 1989 také prirodzené prepomenie starých elit s novými elitami.“

Michal Dzurjanin, hovorca ÚPN: „Vždycky bol argument, že dotyčný zainteresovaný postupovali v zmysle platnej legislatívy. Kým nebudú tieto zločiny posudzované z pohľadu zločinov proti ľudskosti, žiadny iný výsledok očakávať nemožno.“

Ústav pamäti národa dnes pripravuje žalobu za incidenty na hraniciach. Politológ však upozorňuje, že mnohé zločiny sú už premlčané či chýbajú dôkazy. Ľudia, ktorým sa spravodlivosť obracala vyše 40 rokov chrbtom, sa jej teda ani po páde režimu už možno nedočakajú.

Katarína Nagyová a Soňa Gyrafšová
TV TA3, 17:30, 13.4.2008

NR SR bude diskutovať o výhrade vo svedomí

Zmluva o výhrade vo svedomí, ktorá spôsobila pád minulej vlády, sa vracia na politickú scénu. Parlament bude rokovať o petícii občanov, ktorí žiadajú jej urýchlené prijatie. Ich aktivitu podporuje aj katolícka cirkev. Väčšina politikov je však vo veci prijatia zmluvy zdržanlivá.

Pod petíciu sa podpísalo viac ako stotisíc občanov. Žiadajú vládu aj parlament, aby urýchlene prijali zmluvu a chránili tak tých, ktorí konajú na základe výhrady vo svedomí.

Elena Valovičová, Kancelária NR SR: „Petíciou sa bude parlament zaoberať. Bude zaradená na rokovania schôdze.“

Petíciu podporuje už aj konferencia biskupov. Minulý rok sa totiž od nej dištancovala.

Jozef Kováčik, hovorca KBS: „Dištancovali sme sa od formy a spôsobu tých, ktorí nemali podľa nás mandát narábať s týmito podpismi. Zmluva o výhrade vo svedomí je trva-

lou prioritou katolíckej cirkvi. Katolícka cirkev urobila všetko, čo doteraz bolo potrebné urobiť. Teraz je na rade vláda Slovenskej republiky.“

Biskupi však nežiadajú, aby zmluva bola prijatá čo najskôr.

Jozef Kováčik, hovorca KBS: „Pre nás nie je dôležité, aby bola prijatá hneď a zlá zmluva, ale možno troška neskôr a dobrá zmluva.“

Koalícia však tvrdí, zmluva o výhrade vo svedomí nie je témou dňa.

Katarína Kližanová-Rýsová, hovorkyňa Smeru-SD: „Smer - Sociálna demokracia dnes na Slovensku vidí množstvo dôležitejších tém.“

Milan Urbáni (ES-HZDS), podpredseda strany: „Zmluvu o výhrade vo svedomí nepodporíme.“

Za petíciu sa postavilo KDH, ktoré práve pre spor o výhrade vo svedomí odišlo z minulej vlády.

Martin Krajčovič, hovorca KDH: „KDH vždy bolo za prijatie tejto zmluvy, preto podporujeme každú

Orgie pobúrili Rakúsko

Kontroverzné dielo sochára Alfreda Hrdlicku vystavovali v Rakúsku iba krátko, ale vyvolalo celonárodnú horúcu debatu.

Rytina totiž zobrazovala Ježiša a jeho nasledovníkov pri orgiách počas poslednej večere. Šokujúci je aj fakt, že ho vystavovali v prestížnom rímskokatolíckom múzeu vo Viedni.

Kardinál Christoph Schoenborn ihneď nariadil jeho odstránenie.

(zah), Plus jeden deň, 12.4.2008

Kalendárium

1849 - na Dobrej Vode zomrel básnik Ján Hollý. Bol katolíckym farrárom v Maduniciach, kde napísal takmer celé svoje pôvodné dielo. Po vyhorení madunickej fary odišiel na faru na Dobrej Vode, kde v júli 1843 s E. Štúrom, J. M. Hurbanom a M. M. Hodžom prerokovali kodifikáciu nového spisovného jazyka. Písal bernoláčtinou. Autor eposov s historickými námetmi: Svätopluk, Cirilo-Metodiáda, Sláv. Narodil sa 24. marca 1785 v Borskom Mikuláši.

1926 - v Trnave zomrel vydavateľ, cirkevný hodnostár František Richard Osvoid. Spoluzakladateľ Spolku sv. Vojtecha, predseda Muzeálnej slov. spoločnosti a Matice slovenskej (1919 - 1926). Narodil sa 3. októbra 1845 v Hodruši-Hámroch.

(sita)
HN, 14.4.2008

iniciatívu, ktorá by sa tomuto kroku približovala.“

Katarína Kližanová-Rýsová, hovorkyňa Smeru-SD: „Výhrada vo svedomí naozaj nie je prioritnou témou pre stranu Smer - Sociálna demokracia v tomto momente.“

Parlament sa nedávno zaoberal dvoma petíciami za záchranu druhého piliera a pluralitu zdravotných poisťovní. Obe vzal však len na vedomie.

Euba Oravová, TA3, 15.4.2008

V nemocnici v Dunajskej Strede vysvätili Kaplnku svätého Jozefa

Na ekumenickej bohoslužbe bola v nemocnici v Dunajskej Strede vysvätená Kaplnka sv. Jozefa, ktorej vytvorenie iniciovali miestni cirkevní predstavitelia.

Duchovní pastieri aj doteraz každý týždeň navštevovali chorých veriacich, preto návrh vybudovať kaplnku sa stretol u vedenia nemocnice s pochopením.

Horváth Zoltán, riaditeľ nemocnice: „Uvedomujeme si, že pacientov liečime fyzicky, no minimálne rovnako dôležitý je z hľadiska uzdravenia aj ich duševný pokoj.“

Magdaléna Ševčíková, evanjelická farárka: „Význam tejto kaplnky je dôležitý kvôli pokoju, ktorý dáva, pretože každý človek potrebuje v tej svojej situácii bolesti a choroby nájsť miesto takého pokoja, kľudu, a nájsť miesto na čerpanie novej sily.“

Kiss Róbert, dekan: „Ľudia potrebujú takéto miesto. Človek, ktorý prichádza do nemocnice uzdraviť svoje telo, rovnako túži aj po uzdravení duše.“

Kaplnka je otvorená každý deň od 14:00 do 16:30 hod. V sobotu sa v nej konajú katolícke omše. V nedeľu sa zasa slúžia omše pre reformovaných a evanjelických veriacich. **STV2, 18:45, 15.4.2008**

Liberalizácia potratov

Katolícka aktivistka Jana Tutková listom žiada slovenských politikov a poslancov v Rade Európy, aby „odmietli správu RE, ktorá žiada liberalizáciu potratov a povinnú sexuálnu výchovu v celej Európe“.

Šport, 16.4.2008

www: tkkbs@kbs

Národný program sexuálneho zdravia sprevádzajú vášnivé polemiky

Výchova k sexuálnej voľnosti, alebo k zodpovednému prístupu. Aj tieto otázky sprevádzajú vášnivé polemiky o národnom programe sexuálneho zdravia. Minister zdravotníctva má opäť raz v rukách čiernoého Petra. Program však vláda nechce schváliť.

Pavol Hrušovský, predseda KDH (8.4. 2008): „Je len otázkou času, kedy ho schvália.“

Anna Malíková, podpredsedníčka SNS (8.4. 2008): „Netešte sa, ne-schvália.“

Pavol Hrušovský, predseda KDH (8.4. 2008): „A budem vďačný každému, kto dokáže zabrániť.“

Predčasná radosť ale nie je veľmi na mieste, pretože aj napriek vážnym výhradám zo strany cirkvi či koalíčných partnerov sa sám premiér programu zastal.

Robert Fico, predseda vlády. „Možno že nájdeme iné pomenovania na niektoré veci, ale principiálne by bolo zlé, keby Smer SD ustupoval od moderných pohľadov na sexuálnu výchovu.“

Ivan Valentovič, minister zdravot-

níctva: „Politika to je konsenzus a pokiaľ sa nám nepodari ten konsenzus získať, tak budeme hľadať iné možnosti.“

Argumenty pre tento program zo strany jeho zástancov sa zvláštne podobajú. Niektorí ale pripúšťajú drobné opravy.

Dušan Čaplovič, podpredseda vlády: „Nemyslím si, že je zdravé, aby sme v takomto duchu tento materiál prijali.“

Robert Fico, predseda vlády: „14-15-ročné deti sexuujú, a že sa tomu treba venovať. Alebo teda sa budeme tváriť že to tak nie je?“

Nemenné ale zostávajú aj argumenty odporcov programu a tak stojí jeho budúcnosť na viac ak vratkých nohách.

Anna Malíková, podpredsedníčka SNS: „Ten program o sexuálnej výchove je v rozpore s koncepciou výchovy k rodičovstvu.“

Pavol Hrušovský, predseda KDH: „Kampaň o výchove k antikoncepcii, za ktorou stoja farmaceutické spoločnosti.“ **TV JOJ, 19:30, 13.4.2008**

Potraty v Česku? Len so súhlasom otca

Vládni kresťanskí demokrati v Česku požadujú vyjadrenie otca, ak žena žiada o potrat. Takáto zmena má vstúpiť do platnosti v rámci pripravovanej zdravotníckej reformy. Ľudovci si pritom od koalície vynútili prijatie ďalšieho kontroverzného návrhu. O umelé oplodnenie v Česku nemôžu požiadať osamelo žijúce ženy.

Českí kresťanskí demokrati opätovne vytiahli interrupčnú kartu. Bez vyjadrenia otca by umelé prerušenie tehotenstva už nebolo možné.

Telefonuje Jiří Carbol, poslanec KDÚ-ČSL: „Nie je to právo veta a nie je to súhlas, ale je to vyjadrenie toho otca dieťaťa, kde on sa vyjadrí či súhlasí alebo nesúhlasí.“

Liberáli návrh označujú za stredo-veké tmárstvo. Ak by zákon prešiel, išť na potrat a pritom ukázať na otca dieťaťa, to by mohla byť komplikácia predovšetkým pre manželky, ktoré ale neotehotneli so svojim mužom, či partnerom, ale milencom.

Alena Curdová, tieňová ministerka pre ženu a rodinu: „V demokratickej spoločnosti v Strednej Európe v roku 2008 je skutočne akoby závan, nechcem snáď ani povedať 18. alebo 19. storočia.“

Autorom návrhu ide predovšetkým o zníženie počtu potratov. Tých sa v Česku uskutoční približne 25 tisíc za rok. Opozičná ČSSD ale tvrdí, že existujú i iné cesty a navrhuje bezplatnú antikoncepciu pre študentky a sociálne slabšie ženy.

David Rath, exminister zdravotníctva ČR: „Mali by sa hradiť také tie osvedčené časom preverené prostriedky, ktorých cena nie je nijak astronomická.“

O definitívnej podobe interrupčného zákona rozhodne až parlament a tam to ľudovci rozhodne nemajú jednoduché. Prevládajú totiž liberálni poslanci.

**Martin Maruniak
TV Markíza, 19:00, 13.4.2008**

Čo sa skrýva vnútri sochy

Žilinčania nestratívi pamäť si zaiste spomenú na divotorný monument pred vstupom do mesta z východnej strany. Bol to monštruózny kosák s kladivom z plechu, pripravený možno pre obrieho budovateľa krajšieho zajtrajška. Treba priznať, že nie všetci Žilinčania boli naň pyšní a bol skôr pýchou dnes už neznámych súdruhov a neznámeho tvorca.

Dielo malo aj filozofický problém. Jeho kritici sa nedokázali zmieriť s tým, že špic kladiva smeroval z oblúka kosáka von, čo sa im zdalo ako neodpušiteľný prehrešok. Spomínam si však aj na hrabalovskú historiku viažucu sa k plechovému dielu: stalo sa, že v nočnej hodine začul náhodný chodec čudný šramot v plechových útrobach a privolať polícia.

Čuduj sa svete, v symbole krajšieho zajtrajška mali zlodeji úkryt zaprataný lupom. Ťažko by sme hľadali vtipnejší symbol ľžidiela pre ľžispoločnosť, utápajúcu sa v kosákoch, hviezdach a pramizernej produktivite práce. Ale, boli také časy a my tiež sme neboli bohvieakí.

Ak už pamätník, potom by mal byť výrazom ducha čo najširšieho počtu ľudí. Mohol by stelesňovať úctu k tradícii, alebo k udalosti, alebo aspoň ako výraz pomenovateľnej túžby týchto ľudí. Ale pamätník - výraz snahy funkcionárov o ducha sa, mierne povedané, kolíše, a to aj bez víchrice.

Žilinské plechové čudo napokon po prevrate v tichosti odpratali. Ale z času na čas sa zrodí nový nápad, ako vystavať nejaký iný monument. Ak by sa tak postavil najväčší, hodný Guinnessovej knihy rekordov, to by sme sa možno už aj poskladali.

Napríklad na sochu Krista v Prešove. Pátral som po nejakom slušnom dôvode, prečo by v Prešove mala stáť gigantická socha Božieho syna. Asi som pátral na nesprávnych miestach, lebo rozumnú odpoveď som nenašiel. Úsilie primátora Hagyarého ako hlavného investora chyba ozajstný duchovný rozmer.

Kristus sa v Prešove ani nezjavil, ani nič zázračné sa v jeho mene v meste ani v jeho okolí neudialo - ak nerátame príznak zvaný Prešovské jatky. Ale to už vyriešil pápež Ján Pavol II. pri svojej návšteve mesta, keď vzdal hold umučeným evanjelikom. Nepostrehol som ani masívny záujem

veriacich, žeby sa boli niekedy usilovali o sochu, dokonca o najvyššiu v Európe. Nenašiel som nijaký výrazný hlas, čo by toto dielo urýchlilo potreboval.

Možno je chyba vo mne - čo ak sa pod väčšími sochami lepšie modlí? Alebo žeby sa v tieni guinnessovskej sochy Krista menej hrešilo? Alebo socha monument prinesie Prešovčanom nečakané duchovné blaho zatiaľ v nejasnej podobe? Ak sa nájde takýto dôkaz, prispel by som tiež.

Zatiaľ platí všeobecný poznatok, že jednoduchšie je postaviť pomník duchovnosti, ako kultivovať duchovnosť ľudským činom. Možno preto si málokto miliónár všima chátrajúce drevené kostolíky na východe a vzruší sa až pri myšlienke, že jeho meno bude na podstavci gigantickej sochy. Nuž ale, ak zvíťazí socha nad zdravým rozumom, bude užitočné občas pozrieť cez dvierka, čo sa skrýva v jej vnútri.

Peter Juščák

SME, 15.4.2008

Opitý vodič zdemoloval po omši v Hurbanove autá kaplana, dekana a organistu

Dnes ráno krátko pred 10. v Hurbanove čierne Audi doslova nabralo tri autá. Zaparkované boli na ceste medzi farou a katolíckym kostolom. Keď veriaci z neho vychádzali po práve skončenej omši, na ceste sa im naskytl obraz ako z akčnej scény.

Vodič Audiny v centre Hurbanova doslova skosil tri autá pred kostolom.

Svedkyňa: „Bol strašný rachot, všetko bolo rozbité. To bola sekunda, všetko čo sa stalo.“

Maroš Lovič, kaplán Hurbanovo: „Skončila sa tá omša, išiel teda ten, zrejme nejaký mafán alebo čo to bolo, tak zobral všetky tri autá.“

Octavia patrila dekanovi, na fare sa chystal na omšu do neďalekej obce. Za ňou stojaca Toyota Yaris bola kaplánova, ktorý práve slúžil omšu v katolíckom kostole na druhej strane cesty a z Felicie len pred nárazom vystúpi organista, ktorý si tým zachránil život.

Maroš Lovič, kaplán: „Našťastie počkal ešte pána dekana, niečo vybažiť. Ináč keby tam bol sedel, tak to neprežije.“

Svedkyňa: „Úplne zázrak, že nikto nezomrel.“

Atilla Király, ODI Komárno: „Nevenoval sa vedeniu vozidla, neprímeranou rýchlosťou narazil do zaparkovaných vozidiel.“

Vodiča čierneho Audi s novozámockou poznávacou značkou odviezla záchranka. Na tvári mal niekoľko škrabancov. Ľudia vychádzajúci z kostola tvrdili, že sa vraj doslova potácal.

Svedkyňa: „Ten čo to riadil, tak bol opitý úplne.“

Atilla Király, ODI Komárno: „Dychovú skúšku odmietol, v nemocnici sa podrobil odberu krvi.“

Vinník má zrejme dobrých kamarátov, ktorí vzbudzujú rešpekt. Okamžite dorazili na miesto nehody.

Svedkyňa: „Radšej nezačínať s nimi, lebo z toho nič nebude.“

Hlavu v smútku majú aj poškodení duchovní.

Maroš Lovič, kaplán: „Vlastne sme odstavení, že nemôžeme teraz ísť slúžiť.“

TV JOJ, 19:30, 13.4.2008

Interrupciu nemožno zakázať

Parlamentné zhromaždenie Rady Európy dnes vyzvalo 47 členských krajín tejto organizácie, aby zlegalizovali umelé prerušenie tehotenstva počas rozumného časového obdobia a zaručili všetkým ženám možnosť uplatniť svoje právo na interrupciu. Zhromaždenie Rady Európy schválilo túto rezolúciu pomerom hlasov 102:69. Rezolúcia konštatuje, že umelému prerušeniu tehotenstva sa treba vyhýbať a nemožno ho v žiadnom prípade považovať za jednu z metód plánovania rodiny. Schválením dokumentu však poslanci vyjadrili presvedčenie, že interrupciu nemožno zakázať, pretože by to viedlo k potratovej turistike a k tajnému a pre ženu nebezpečnejšiemu vykonávaniu interrupcií. **Rádio Lumen, 16.4.2008**

Pápež hľadá v Amerike spojenca

Benedikt XVI. dnes začne prvú pápežskú návštevu USA za posledných tridsať rokov

Vojna v Iraku a sexuálne škandály amerických kňazov. To sú horúce témy, ktoré ťažia americkú návštevu Svätého otca.

Prvý katolícky prezident. Tak označujú niektorí komentátori Georgea Busha napriek tomu, že je protestantom a katolíkom bol už John F. Kennedy. Za pravdu im dáva aj prvá návšteva hlavy katolíckej cirkvi od roku 1979 na americkej pôde, ktorá sa dnes začne vo Washingtone.

Bush obklopený katolíckymi poradcami predbehol v presadzovaní ideí katolíckej viery svojich predchodcov a šesťdňová cesta Benedikta XVI. preňho bude jedným z kľúčových stretnutí pred odchodom do prezidentského dôchodku.

Katolícka komunita tvorí približne štvrtinu amerických obyvateľov. Svätého otca však očakávajú aj väčšinoví protestanti. Okolie Bieleho domu má počas cesty jeho papamobilu cez Pennsylvania Avenue obsadiť rekordný počet ľudí.

Problematická vojna v Iraku

Americké médiá predpovedajú, že audiencia u prezidenta sa ponešie v priateľskom duchu a sporné témy obaja spomenú iba okrajovo. Napríklad v otázke vojny v Iraku by to bol krok smerom k ústupu z pevnej mierovej rétoriky Vatikánu.

„Nič pozitívne z Iraku nepriehádza,“ povedal napríklad Benedikt XVI. na Veľkú noc. V posledných mesiacoch sa sústredil najmä na irackých kresťanov, ktorých po rokoch útlaku zasiahla ďalšia rana. Pred mesiacom militanti uniesli a zabili mosulského arcibiskupa Paula Faraj Rahha.

Obaja svetoví lídri sa približujú vo varovaniach pred radikálnymi moslimami. Zmierenie postojov s Američanmi v otázke vojny v Iraku Svätý otec naznačil podporou pre umiernených moslimov v súčasnej irackej vláde. Reformný islam podľa britského týždenníka Economist považuje za spojenca v boji proti „mravnému relativizmu“.

Spoločné témy si podľa amerických biskupov nájdu najmä preto, že kresťanstvo je v Spojených štátoch silnejšie ako v sekularizovanej a ľavicovejšej Európe.

Nezabudnuté škandály

„Svätého otca veľmi trápi strata viery v Európe. Americkí kresťania sú živší,“ povedal pre Los Angeles Times Thomas Rausch, teológ z Loyolskej univerzity v Kalifornii.

Vojnu v Iraku alebo postoj k islamu na pápežovej ceste pravdepodobne zatieni temný okamih americkej katolíckej cirkvi z nedávnej histórie.

Katolícki kňazi v novom tisícročí už dvakrát čelili obvineniam z masového zneužívania detí. Prvý škandál prepukol v roku 2002 v Bostone. Minulý rok základmi cirkvi otriasol znovu. Až 508 obetí mali v priebehu 70 rokov zneužiť duchovní v Los Angeles. Tamojšia cirkev rodinám na odškodnom vyplatila 660 miliónov dolárov.

Pápežova cesta v Spojených štátoch tak má pomôcť aj k obnoveniu dôvery v katolícku cirkev. Apoštolský nuncius vo Washingtone pre National Catholic Reporter povedal, že pápež sa možno stretne aj s obeťami zneužívania z Bostonu. Reagoval tak na výčitku, že návšteva nemá svoju zastávku aj v metropole Nového Anglicka.

„Verím, že Svätý otec bude v chrámoch hovoriť aj k obeťami zneužitia,“ povedal pre Boston Globe kardinál Sean O'Malley, ktorý nastúpil na post bostonského arcibiskupa s cieľom očistiť cirkev.

Oslava bez oslávenca

Návšteva Bieleho domu okrem tradičných diplomatických procedúr prinesie aj jednu raritu. Američania na stredu pripravili oslavu pápežových 81. narodenín s výzdobou a tradičnými bavorskými jedlami. Pôjde o najväčšiu slávnostnú večeru pre oslávenca, ktorý nepriide. Svätý otec sa v tom čase bude modliť s americkými biskupmi.

V sobotu si Američania už v New Yorku zasa pripomenú tretie výročie pontifikátu. V ten deň pápeža čaká celebrowanie omše

v najslávnejšom bejzbalovom stánku na svete, na štadióne New York Yankees.

Spojené štáty sa podľa komentátorov po návšteve viac zblížia s Vatikánom najmä cez osobu súčasného prezidenta. Georgeovi Bushovi viacerí predpovedajú, že čoskoro po vzore Tonyho Blaira konvertuje na rímskokatolícku vieru.

Benedikt XVI. v Spojených štátoch

Svätý otec na šesťdňovej návšteve Washingtonu a New Yorku ako druhý pápež v histórii navštívi Biely dom. Spojené štáty medzi prvými krajinami na svete prešli od lukou cirkvi od štátu. Ku kresťanstvu sa napriek tomu hlási takmer 80 percent obyvateľov, väčšina kresťanov sú protestanti.

1. Washington

Benedikt XVI. sa v Bielom dome súkromne stretne s prezidentom Bushom. Neskôr bude nasledovať schôdzka s 350 americkými biskupmi, omša v parku bejzbalového tímu Nationals a stretnutie so zástupcami budhistov, hinduistov, moslimov, židov a iných nekresťanských náboženstiev.

2. New York

Návštevu New Yorku Svätý otec začne vystúpením pred Valným zhromaždením OSN. Po stretnutí s protestantskými kresťanskými vetvami navštívi Ground Zero, pamätník po páde dvojčiek, a povedie omšu na štadióne bejzbalovej legendy New York Yankees.

Juraj Koník

Veriaci v USA (v %)

NOVÉ PROTESTANTSKE	
CIRKVI	26,3
KATOLÍCI	23,9
PROTESTANTI	18,1
OTCOV	
ZAKLADATEĽOV	6,9
AFROAMERICKÉ CIRKVI	
ORTODOXNÍ	0,6
ŽIDIA	1,7
MORMÓNI	1,7
OSTATNÍ	2,8
BEZ VYZNANIA	16,1

Aj Superman je inšpirovaný Kristom

Je výtvarník, ktorého zaujímajú počítačové bajty, Biblia a slovenskí hrdinovia. Momentálne vystavuje s ďalšími umelcami v Považskej galérii umenia v Žiline na prehliadke Kde sa stala chyba? a volá sa Matúš Lányi.

Vo svojej tvorbe reagujete na dnešnú konzumnú spoločnosť. Aký je váš pohľad na ňu?

„Nemám sociologické vzdelanie, ale nechcem vidieť spoločnosť úplne negatívne. Trochu mi však prekáža myšlienkové prázdno niektorých mladých ľudí, a to, že rezignovali na vzdorovitosť a snahu vymaniť sa z virtuálnej reality.“

Zahrávate sa s kontroverznosťou, napríklad vaše dielo Ježiš Superman vyvolalo diskusie. Dokážete zniesť kritiku?

„Kritika sa nepočúva ľahko ani mne, ale so Supermanom to nebolo až také zlé. Ľudia si mysleli, že sa stotožňujem s tým, čo na obraze pôsobilo dehonestujúco. Ale ja som iba podčiarkol podobnosť príbehov Krista a Supermana. Príbeh Supermana je dokázateľne inšpirovaný posolstvom príbehu Ježiša Krista, tak ako množstvo ďalších príbehov západnej civilizácie.“

Prečo vás biblia a príbehy v nej obsiahnuté inšpirujú?

„Biblia je pre mňa tematicky nevyčerpateľná, ale nechcem byť len vykrádačom jej obsahu.“

V týchto dňoch vystavujete v Žiline časť tvorby, ktorá spája práve výjavy z Biblie a počítačového systému Windows. Je to spôsob, ako oslovit' mladú generáciu?

„Vizuál počítačového systému som nezvolil preto, že je atraktívny a rozšírený. Windows má inteligentne vybudovanú hierarchiu, ktorá stojí na jeho základnej stavebnej jednotke bajte. Ten je sám nositeľom informácie, a keď sa spojí s iným bajtom, vytvorí sa nová informácia. Podobné je to u ľudí. Aj náš spoločenský systém má hierarchiu a pravidlá, jeho základnou jednotkou je človek. Windows ovláda externý element - kurzor, teda transcendentno, ktorého správanie je pre systém nepredvídateľné. Aj náš svet stojí na princípe transcendentna, je podľa mňa ovládaný niečím nepoznaným a nepochopiteľným. Cyklus Windows-obrazov poukazuje na tieto paralely.“

Na čom pracujete teraz?

„V prvom rade sa snažím prekonať frustráciu z toho, že popri normálnom

rentabilnom zamestnaní mi nezostáva dostatok času na tvorbu.“

Mnohí umelci sa po podobnej frustrácii vzdávajú tvorivej činnosti. Hrozí vám to?

„Neubúda chuť, ale čas. Ako umelec sa momentálne zaoberám tým, ako sa obrazovo dá manipulovať národnými dejinami Slovenska a konfrontujem to s dejinami kresťanstva.“

O čo ide?

„Tieto vizuálne konfrontácie slovenských hrdinov a hrdiniek alebo mýtu o Slovákoch ako o hrdinskom a utláčacom národe vo mne vyvolávajú potrebu ironickej oslavy všetkého národného v duchu propagandy. Prostredníctvom národného kódu generujem fiktívne historické predmety, ktoré dokumentujú

našu identitu. Mapu Slovenskej republiky napríklad zobrazujem ako Zaslúbenú zem a Slovákom tak vtlačám úlohu Vyvoleného národa na čele s kráľom Dávidom, teda Jánošíkom aj ostatnými duchovnými či ideovými vodcami a pastiermi.“

Rád sa hráte s iróniou?

„Ironizujem významnú úlohu nášho malého národa pri vzniku kľúčového kresťanského príbehu o stvorení sveta. Tak reagujem aj na súčasné povýšenie príbehu Jánošíka na dogmu.“

Ľudia si mysleli, že sa stotožňujem s tým, čo na obraze pôsobí dehonestujúco. Ja som však iba podčiarkol podobnosť príbehov Krista a Supermana.

Mária Dudičová (publicistka)

SME, 15.4.2008

Hrozba klonovania ľudí sa približuje

Vedci našli nový, jednoduchší spôsob klonovania, ako bol ten, ktorý dal život prvému klonovanému cicavcovi - škótskej ovci Dolly. Vzástli preto obavy z vytvorenia ľudských klonov alebo tzv. „dizajnovaných“ detí.

Zároveň skupina odborníkov a politikov, ktorí pripravujú v Británii zákon o umelom oplodňovaní a embryológii, uviedla, že vytváranie „umelých“ spermii a vajíčok nie je v rozpore s etickými princípmi a malo by byť povolené. Vedci odhadujú, že prvé v laboratóriu vypestované pohlavné bunky by mohli byť dostupné do piatich až pätnástich rokov. Znamená to, že deti by mohli mať aj neplodné manželské dvojice či homosexuálne páry. Podobne ako klonovanie aj táto biotechnológia v budúcnosti uľahčí vytváranie detí podľa želania. Jej možnosť by mohli využiť napríklad ľudia, ktorí by mali obavy, že ich deti budú trpieť dedičnými chorobami.

Britský zákon, ktorý je momentálne v parlamente, navyše povoľuje aj používanie ľudských embryí mladších ako 14 dní. Na Slovensku je manipulácia s ľudským genetickým materiálom zakázaná a zakázané je aj používanie embryonálnych kmeňových buniek na akékoľvek účely vrátane vedeckých a liečebných. Za liečbou kmeňovými bunkami či vytvorením vlastných spermii a vajíčok v laboratóriu tak budú musieť Slováci vycestovať.

Hrozba klonovania ľudí pritom prišla z nečakanej strany. Techniku, ktorú vedci na klonovanie myši použili, ešte minulý rok oslavovala aj cirkev a prezident USA George W. Bush ako morálne prijateľnú, pretože pomocou nej je možné vytvoriť embryonálne kmeňové bunky bez tvorenia a následného ničenia ľudských embryí.

Klonovanie myši vedci vytvorili vložением geneticky preprogramovaných buniek kože dospelého zvierat'a do niekoľkodňových zárodkov vytvorených umelým oplodnením. Embryá následne vložili do maternice myši. Časť takto získaného potomstva bola čiastočnými klonmi, niektoré klony však boli plnohodnotné rovnako, ako bola svojho času aj ovca Dolly.

„Technológia na reprodukčné klonovanie ľudí zatiaľ síce neexistuje, týmto prelomovým objavom sme však oveľa bližšie k tomu, aby každý, mladý či starý, plodný či impotentný, hetero či homosexuál, mohol posunúť svoje gény na dieťa. A to použitím len niekoľkých buniek kože,“ tvrdí Robert Lanza, šéf biotechnologickej spoločnosti Advanced Cell Technology.

Pred klonovaním ľudí varuje aj OSN, ktorá vyzvala všetky krajiny sveta, aby klonovanie zakázali. Ak sa tak nestane, bude nutné rozšíriť platnosť základných ľudských práv aj na práva klonov. Malo by sa tak predísť ich diskriminácii. (mq) PRAVDA, 17.4.2008

Tisa oslávi aj Pospolitosť

Výročie Jozefa Tisa. Jeho popravu si sympatizanti pripomenú aj snemom.

Bratislava - Priaznivci prezidenta Slovenskej republiky z čias druhej svetovej vojny Jozefa Tisa sa v piatok opäť zídu v Bratislave na viacerých akciách. V piatok totiž uplynie 61 rokov od Tisovej popravu. Jeho sympatizanti sa najskôr stretnú na pietnej spomienke pri Tisovom hrobe na Martinskom cintoríne. Bude aj Snem Spoločnosti Dr. Jozefa Tisa a seminár na tému popravu prezidenta Tisa v budove Quo vadis v Bratislave. Popoludní sa zídu Tisoví sympatizanti pri múroch Justičného paláca z Chorvátskej ulice. Práve v Justičnom paláci bol Tiso popravený. V kostole Blumentál bude za Tisa zádušná svätá omša. Na všetkých týchto akciách sa majú zúčastniť aj členovia Slovenskej pospolitosti. V roku 2007 pri 60. výročí Tisovej smrti obkolesilo jeho hrob približne 500 ľudí, pričom do hrobu boli znova uložené údajné telesné pozostatky Tisa a bol požehnaný nový náhrobný pomník. Slávnostnú spomienku otvoril vtedajší farár z bratislavského blumentálskeho kostola Štefan Herényi. V príhovore zdôraznil, že spomienka na tohto statočného človeka (Tisa) mala byť v slovenskom národe vymazaná. „Nebol to žiadny vrah ani zločinec, ale muž, ktorý obetoval život. Miloval slovenský národ, to je pravda o pánu prezidentovi.“ Pred rokom odhalili na Tisovom hrobe nový žulový pomník za 200-tisíc Sk. (sita)

Kto je Jozef Tiso

Bol rímskokatolíckym kňazom, v rokoch 1930 až 1938 podpredsedom a v rokoch 1938 až 1945 predsedom Hlinkovej slovenskej ľudovej strany. V rokoch 1938 a 1939 predsedal slovenskej vláde a v rokoch 1939 až 1945 bol prezidentom Slovenskej republiky, ktorá bola spojencom fašistického Nemecka. Po vojne utiekol zo Slovenska do zahraničia. V júni 1945 bol internovaný Američanmi a od roku 1946 súdený Národným súdom v Bratislave. Tisa obesili 18. apríla 1947 v Bratislave. HN, 16.4.2008

Bush privítal pápeža vo veľkom

WASHINGTON (svk, Ij, REUTERS, ČTK) - Keď ide pápež k Bushovi, tak príde Bush k pápežovi. Americký prezident po prvý raz porušil tradície, podľa ktorých víta hostí až v Bielom dome, a Benedikta XVI. prišiel výnimočne čakať už na letisko. Výnimiek kvôli pápežovi spravil Washington viac, hlava katolíckej cirkvi dostala prezidentskú limuzínu a ochranu, na ktorú má nárok iba prezident. Host z Vatikánu sa dočkal aj veľkolepého oficiálneho uvítania. Médiá hovorili o jednej z najväčších ceremónií, aké kedy Biely dom zažil.

Benedikt XVI. sa vo svojom úvodnom prejave v Ružovej záhrade obrátil na Američanov s výzvou, aby zakladali svoje politické a sociálne rozhodnutia na morálnych princípoch.

„Prichádzam ako priateľ, hlásateľ evanjelia a človek s obrovským rešpektom k tejto veľkej pluralitnej spoločnosti,“ uviedol pápež. Prezident Bush reagoval slovami: „Vo svete, kde niektorí v mene Boha ospravedľujú teroristické činy, vraždy a nenávisť, potrebujeme vaše posolstvo, že Boh je láska.“

Benedikta XVI. pred prezidentským sídlom privítalo viac ako deväťtisíc hostí, ktorí mu zablahoželali k jeho 81. narodeninám. Pri tejto príležitosti prichystal americký hosťiteľ oslávencovi večernú narodeninovú oslavu. Servirovalo sa bavorské jedlo, ktoré malo pripomenúť nemecký pôvod pápeža, vlastným menom Josepha Ratzingera. Hoci Bush nie je katolík, a tak ako väčšina Američanov sa hlási k protestantom, s pápežom sa zhoduje v mnohých otázkach - obaja odmietajú umelé potravy, zväzky osôb rovnakého pohlavia alebo výskum kmeňových buniek. Pri súkromnom rozhovore v Oválnej pracovni, ktorý nadviazal na oficiálny ceremoniál, hovoril pápež s najmocnejším mužom planéty práve o morálnych a náboženstevných otázkach.

Rozprávali sa o stave ľudských práv vo svete či ochrane života a nevyhli sa ani horúcim medzinárodným problémom, najmä tým na Blízkom východe.

PRAVDA, 17.4.2008

Pápežova voľba

Cesta Benedikta XVI. do Spojených štátov dobre symbolizuje ťažkú voľbu, pred ktorou cirkev stojí a, žiaľ, asi aj to, že si potrebu tejto voľby stále neuvedomuje. K právom najsledovanejšiemu aspektu cesty, vyrovnávaniu sa s pedofilnými škandálmi sprevádzajúcimi tamojšiu cirkevnú hierarchiu, sa najvyšší pastier postavil polovičato. Pred vybranými novinármi vyjadril zahanbenie, sľúbil vylúčenie nehodných kňazov z duchovných úradov a tiež urobiť všetko, aby sa podobné prípady neopakovali. Je to výrazný posun od čias, keď sa ako kardinál snažil zločiny previnilých skôr utlať a obvinenia označil za proticirkevnú kampaň.

Neodvážil sa však do jamy levovej, do Bostonu, presláveného pedofilnými kňazmi, nepredniesol tam verejné pokánie, ako mnohí očakávali. Boston je pritom symbolom rastúcej skupiny veriacich, ktorí by boli radi vernými synmi cirkvi, ale iba v prípade, ak sama cirkev zostane verná svo-

jej ideálom. Hlavne po tom, ako sa jej vedenie nedokázalo s previnilcami vyrovnáť, začali duchovné vedenie hľadať inde. Boston stojí v protiklade k inej časti cirkvi aj v USA, ktorá sa búrlivo rozvíja. Nie však pre schopnosť získavať nových veriacich argumentmi a osobným príkladom Božích sluhov, ale z demografických dôvodov - rastúcej hispánskej komunity. Boston ukazuje, že sa cirkev musí rozhodnúť: či sa bude v budúcnosti opierať iba o tých, ktorí jej veria vždy a bez výhrad, lebo túto vieru dostali do kolísky a nič iné nikdy nepoznali, alebo dokáže oslovit' i ľudí schopných samostatného uvažovania, pochybujúcich a hľadajúcich. Druhá možnosť by jej priniesla obohatenie a šancu, že Európa a sever Ameriky neprestanú byť ani po niekoľkých desaťročiach kresťanským kontinentom. V prvom prípade naopak hrozí, že sa časom premení na do seba uzavretú kmeňové náboženstvo Latinskej Ameriky.

Peter Morvay, SME, 16.4.2008

Pápež: Pedofilov v cirkvi nestrpím

Hlava katolíkov na ceste do Spojených štátov odsúdila aféry kňazov, ktorí zneužívali deti.

Očakávané pápežovo vyjadrenie v otázke prípadov pedofilných amerických kňazov prišlo ešte predtým, ako priletel do Washingtonu.

Benedikt XVI. už na palube lietadla spoločnosti Alitalia, ktoré ho viezlo na jeho prvú návštevu Spojených štátov, podľa agentúry AP povedal, že je „veľmi zahanbený“ sexuálnym zneužívaním v radoch amerických kňazov.

Svätý otec zároveň sľúbil, že podobné prípady sa v rímskokatolíckej cirkvi už neobjavia. „Vylúčime pedo-

filov z duchovenstva. Dôležitejšie je mať dobrých kňazov ako veľa kňazov,“ citovala pápeža agentúra Reuters.

Aféry, ktoré vyšli najavo v Bostone v roku 2002 či vlni v Los Angeles, odhalili, že kňazi zneužili za posledných 50 rokov až 11-tisíc detí.

Niektorí príbuzní obetí Svätého otca kritizujú, že nenavštívi postihnutý Boston. Benedikt XVI. sa však podľa apoštolského nuncia vo Washingtone možno s obeťami stretne.

Dnes, presne na deň jeho 81. narodenín, bude pápeža hostiť americký prezident George Bush v Bielom dome. (vas), SME, 16.4.2008

Komu pomôže návšteva pápeža Benedikta XVI. v USA

Pápež Benedikt XVI. začal svoju 6-dňovú návštevu USA. Napriek tomu, že sa Vatikán snaží zostať mimo amerických prezidentských volieb, verejne sa špekuluje o tom, komu táto návšteva pomôže. Logicky by to mali byť republikáni, ktorí sú považovaní za konzervatívov, ale to vôbec nie je také isté. Z USA informuje spravodajca Martin Rajec.

Návšteva Benedikta XVI. v USA pravdepodobne nepomôže konzervatívnejším republikánom v nadchádzajúcich prezidentských voľbách. Pápež totižto od začiatku vystupuje proti vojne v Iraku, aj keď prednedávnom vyhlásil, že rýchle stiahnutie amerických vojsk z tejto krajiny by spôsobilo v regióne katastrofu. Vatikán takisto, na rozdiel od amerických konzervatívov, zásadne nesúhlasí s trestom smrti. Na druhej strane sú otázky, kde sa pápež s republikánmi zhodne. Sem patrí zákaz interrupcií, výskumu ľudských embryonálnych buniek

a svadieb homosexuálov. Približne 70 miliónov amerických katolíkov však vôbec netvorí jednoliaty celok a ich podporu nemá istú žiadny prezidentský kandidát. Stále väčší podiel v tejto náboženskej skupine tvoria prístáhovalci z Latinskej Ameriky a tí patria medzi dôležitých demokratických voličov. Na druhej strane práve katolíci pomohli v roku 2004 k znovuzvoleniu Georgea Busha, aj keď štyri roky predtým väčšina volila proti nemu. Netreba tiež zabúdať, že jediný katolík, ktorý zasadol do Bieleho domu, John Kennedy, bol demokrat.

Posledný prieskum verejnej mienky tiež ukázal, že americkí katolíci s Vatikánom nesúhlasia v zásadných otázkach. Až 60% z nich podporuje trest smrti, 55% si myslí, že výskum ľudských embryonálnych buniek je dôležitý, 51% tvrdí, že interrupcie by mali byť legálne vo väčšine prípadov a 42% podporuje svadby homosexuálov. Rádio Slovensko, 16.4.2008

Pustil sa do vlastných!

Pápež Benedikt XVI. opäť vyčítápež americkým biskupom chybné riešenie prípadu pedofilných duchovných. Podľa neho nemajú takíto ľudia v cirkvi čo robiť.

Svoj nesúhlas s vývojom kauzy predniesol pápež už na palube lietadla počas letu do USA. Jeho varovné slo-

vá teraz znovu zazneli vo Washingtone počas bohoslužieb pred niekoľkými americkými biskupmi. Škandál spôsobil podľa Benedikta XVI. na katolíckych školách veľa utrpenia a hanby.

Do pedofilného škandálu, ktorý odhalili v Amerike v roku 2002, bolo zapletených 4tisíc duchovných. Via-

Na štadióne Nats tleskali pápežovi

Benedikt XVI. vyjadril v kázni počas svojej prvej omše na americkej pôde ľútosť nad prípadmi sexuálneho zneužívania detí kňazmi.

WASHINGTON, BRATISLAVA. Už od skorého rána stáli pred štadiónom bejzbalového tímu Washington Nationals davy ľudí. Tentoraz však neprišli, aby videli Lastingsa Milledgea, mladý talent s číslom 44. Na štadióne viali netradične žlté farby vatikánskej zástavy.

Pred viac než 40-tisícmi ľudí slúžil včera pápež Benedikt XVI. na štadióne Nats svoju prvú omšu na americkej pôde.

„Som veľmi rád, že vidím pápeža. A to ani nie som katolík,“ citoval denník Washington Post miestneho policajta Anthonyho Christiana.

Vatikán sa ospravedlnil

Najvyšší predstaviteľ Vatikánu sa v kázni vrátil aj k otázke sexuálneho zneužívania detí kňazmi. „Žiadne moje slová nemôžu opísať bolesť a zranenia, ktoré tieto zneužitia spôsobili,“ povedal Benedikt XVI. a vyzval všetkých, aby boli pre obeť oporou.

Pápež už deň predtým na stretnutí s biskupmi vyjadril poľutovanie nad tým, že cirkev v Spojených štátoch nedokázala primerane reagovať na prípady sexuálneho zneužívania. Pápež zdôraznil, že cirkev „absolútne vylúči pedofilov z kňazského stavu“.

Pápež pozdravil Hispáncov

Omšu hudobne sprevádzal 45-členný orchester a operní speváci Placido Domingo s Denyce Gravesovou. Svätý otec sa nezabudol prihovoriť početnej hispánskej komunite v španielčine, za čo si vyslúžil potlesk. Po tom, ako po omši požehnal dav, sa ponáhlal na stretnutie s kresťanskými akademikmi.

Večer sa v Centre Jána Pavla II. stretol s predstaviteľmi ostatných náboženstiev. Okrem moslimských organizácií nechýbali ani zástupcovia židovských komunít. (toh), SME, 18.4.2008

cerých biskupov obviňujú, že nad pedofilnými kňazmi privierali oči a chránili vinníkov. Pápež teraz spochybnil autoritu týchto biskupov. (mrx)

Plus jeden deň, 18.4.2008

Anjeli strážni a Boh patria k ochranke Benedikta XVI.

Téma Hlava katolíckej cirkvi na návšteve Spojených štátov amerických

Priletel na šesť dní, no chystali sa naňho šesť mesiacov. Prípravám na ochranu pápežovho pobytu v USA sa americké bezpečnostné zložky venovali pol roka.

Stráženie Benedikta XVI. sa pritom odlišuje od návštev, keď sa autokolóna rýchlo presúva. „Teraz je to inakšie, lebo ľudia, ktorí pápeža zbožňujú, vyčkávajú aj dlhý čas, len aby ho na chvíľu zahliadli. Toto je pre nás asi najväčšia výzva,“ poznamenal pre televíziu NBC tajný agent Malcolm Wiley. Trasy pápežovej jazdy si preto vyžadujú špeciálne opatrenia, ktoré však úrady nemienia prezradiť. Američania si posvietili aj na prilahlé ulice. „Policajti s ručnými detektormi pod parkujúcimi autami kontrolujú radiáciu a skúmajú možnú prítomnosť chemických látok,“ uviedla televízna stanica CBS.

Pápež je podľa kardinála Tarcsia Bertoneho pokojný a vyrovnaný. „Veríme nástrojom ochrany, ktoré americká vláda použila. Benedikt XVI. sa zveril Bohu a svojim anjelom strážnym, ktorí nechýbajú na ceste do USA,“ zdôraznil pre agentúru AP.

Hovorca newyorskej polície Paul Browne pre noviny USA Today povedal, že úrady síce nezachytili nijakú konkrétnu hrozbu voči pápežovi, ale napríklad nedávne výroky šéfa teroristickej siete Al-Kajdá viedli k tomu, že bezpečnostné opatrenia sú extrémne. Usama bin Ládín totiž v marci vyhlásil, že Benedikt XVI. zohráva „veľkú úlohu v križiackej výprave proti islamu“.

Robert Royal, ktorý napísal knihu o Švajčiarskej garde (vatikánskej strážni), naznačil, že bezpečnosť pápeža si vyžaduje naozaj vážne kroky. Za uplynulých 25 rokov totiž napočítal 150 rôznych sprisahání proti hlave katolíckej cirkvi. „Sú ľudia, ktorí pontifika pre rôzne dôvody nemajú radi a chcú by ho či už uniesť, alebo mu ublížiť. Okrem prezidenta USA je asi najväčšia ryba, ktorú by chcel uloviť niekto, kto má veľký pocit krivdy,“ podotkol pre noviny Baltimore Sun.

Americké zložky dbajú na každý detail. Od preverenia všetkých osôb, s ktorými sa pápež dostane do priameho styku, až po zatemnenie každého okna na katolíckej univerzite v New

Yorku v priestoroch, kde sa včera pohyboval, keď mal prednášku.

Niektoré opatrenia možno pôsobia trochu prehnane. Talianska reštaurácia Cafe Milano, ktorá dodala na vatikánsku ambasádu vo Washingtone jedlo na oslavu pápežových 81. narodenín,

dostala príkaz zatajiť podrobnosti. „Nesmieme povedať obsah menu ani koľko stálo, ani aké potraviny sme na prípravu použili,“ citovala agentúra CNS slová majiteľa podniku Franca Nuscheeseho

(čap)

PRAVDA, 18.4.2008

Sex ako svadobný dar. Najlepšia prevencia

Sexuálna výchova. Najťažšie ju zvládajú rodičia, najviac sú za ňu kritizovaní učitelia. A lekári sú vždy na začiatku neželaného tehotenstva alebo, v tom najhoršom prípade, smrteľnej choroby s menom AIDS.

Školy boli v minulosti terčom komunistckej ideológie, aby deformovali novú generáciu. Dnes ideológia „pro-choice“ ponúka školákovi myšlienku, ktoré už napáchali veľa škôd napríklad vo Veľkej Británii či v Škandinávii. Antikoncepcia a kondómy zdarma, veľký rozpočet na „výchovu“ o sexuálnych polohách a „ochrane“. Napriek tomu má Británia najvyššiu mieru tehotenstiev mladistvých či pohlavných ochorení v Európe, stúpajúcu mieru potratovosti a asociálneho správania. Holandsko, vzor plánovačov rodičovstva, má obrovský počet potratov, keď sa započítajú miniinterrupcie neuvádzané v štatistike umelých potratov. Akú pliahu narobila antikoncepcia v USA, keď ju používa vyše 70% rozvedených! Len 0,3% rozvedených párov používa prirodzené metódy. V Škandinávii, kde sa väčšina detí rodí mimo manželstva, štúdie varujú, že rozchod spôsobuje deťom mentálne problémy. Až tretina žien v USA a štyri pätiny v Británii podstúpia umelé prerušenie tehotenstva kvôli zlyhaniu antikoncepcie. „Chránený“ sex nechráni pred otehotnením a už vôbec nie pred sexuálnymi ochoreniami, ktoré sa prenášajú kontaktom kože (HPV, herpes, chlamýdia, atď). Predpísať povinnú sexuálnu výchovu propagujúcu takúto „ochranu“ znamená hazardovať so zdravím a životmi mladých. Americké výskumy potvrdzujú, že sexuálne aktívni mladí sú 9-krát depresívnejší. Výchova k sexuálnej zdržanlivosti je efektívna v znížení tehotenstiev dospievajúcich, tehotenstiev mimo manželstva a miery pohlavných chorôb, čo

dokazujú skúsenosti z USA, Ugandy či Chorvátska.

V presexualizovanom svete sa ľudia nezamýšľajú na zmyslom sexu. Niektorí mu dávajú význam ako potraseniu rukou alebo ako vyskúšaníu auta. Sex je zmysluplný a najlepší len ako svadobný dar. Muž a žena sú pre seba navzájom darom, ktorý sa dáva navždy, úplne a exkluzívne. Dar predpokladá úplné prijatie druhého, a nie: Chcem ťa, ale bez tvojej plodnosti, alebo - Len keď tvoje spermie budú zničené! Úplné prijatie prirodzene umožňuje Billingsova metóda, Creightonov model, fertilityCare či NAPRO, ktoré tiež odhaľujú prípadnú neplodnosť a pomáhajú ju liečiť. Ani dospelí nepoznajú fakty o plodnosti, že vajčisko sa môže oplodniť len 12 hodín, na ktoré si spermia počká i 3 dni. Sex otvorený na prijatie daru dieťaťa je kvalitnejší (či sa počne alebo nie) než nezáväzný či ten „bezpečný“.

Sex je forma komunikácie, ktorá ak je vo vzťahu nesebecká, bude aj v tejto oblasti v manželstve. Sex pred manželstvom spravidla vedie k nevere či rozvodu. Dvaja sa totiž berú zaslepení, čo spôsobuje hormón oxytocín, produkovaný pri pohlavnom styku a vytvárajúci väzbu. Táto väzba pomáha prehliadať maličkosti v manželstve, no je prekážkou na spoznanie sa pred manželstvom. Podstatné veci sú prehliadané: či je druhý egoista alebo otvorený pre obeť. Pravá láska čaká a nepochybne ísť za týmto ideálom sú schopní mladí, od ktorých sa vyžaduje disciplína v toľkých iných oblastiach. Sex ako svadobný dar je najlepšou prevenciou zlomených srdc a nevery v manželstve. Preto tisíce na Slovensku čakajú a pridávajú sa k nim aj tí, ktorí sa, žiaľ, popálili.

Jana Tutková, Fórum života
HN, 18.4.2008

Komu prekáža moderná sexuálna výchova?

Len čo sa politické rozhodovanie dotkne otázky sexuality, verejná diskusia sa značne vyhroťí. Nie je to inak ani pri prerokúvaní Národného programu ochrany sexuálneho a reprodukčného zdravia. Už tradične broja proti nemu katolícki biskupi a ich satelitné organizácie. Hoci je program hlavne o reprodukčnom zdraví žien a prevencii chorôb a interrupcií, jeho kritici sa obuli najmä do modernej sexuálnej výchovy, ktorá vraj povedie mládež k promiskuitke a ľahkovážnemu životu.

Skúsenosti zo zahraničia však dokazujú pravý opak. Sexuálna výchova v školskom systéme USA je v posledných rokoch zameraná na propagovanie úplnej abstinencie pred manželstvom, čo v praxi znamená „no sex until 25“. Výsledkom takejto prudérie nie sú mladé ružovolíce panny. Mladí ľudia v USA sú rovnakí ako v Európe a 2/3 z nich majú sex pred osemnástkou. Následky sú však rôzne; v porovnaní s francúzskymi rovesníkami má dieťa päťkrát viac mladých Američaniek a v porovnaní s Holandskom sedemkrát viac z nich končí pri interrupcii. Pravdepodobnosť nakazenia HIV je u mladých Američanov v porovnaní s Nemeckom päťkrát vyššia; polovica zo 40 000 novo HIV nakazených ročne v USA je vo veku pod 25 rokov. Naopak, prieskumy vedcov z amerického Centra pre kontrolu a prevenciu chorôb dokazujú, že tínedžeri, ktorí majú v školách sexuálnu výchovu, skôr odďaľujú pohlavný život. Až u 71 percent dospelých chlapcov a 59 percent dievčat so sexuálnou výchovou v škole je menšia pravdepodobnosť, že budú mať sexuálny styk pred pätnástkou.

Primeraná a objektívna sexuálna výchova, založená na najnovších vedeckých poznatkoch, je teda nielen žiaduca ako prevencia, ale je i povinnosťou štátu. Dohovor OSN o právach dieťaťa zaručuje slobodu vyhľadávať a prijímať informácie, ako i právo dieťaťa na slobodu myslenia, svedomia a náboženstva. Európsky dohovor o ľudských právach rovnako zaručuje deťom prístup k objektívnym informáciám o sexualite. Túto skutočnosť potvr-

dil nálezom Európsky súd pre ľudské práva v prípade Kjeldsenovci a i. proti Dánsku (1976), keď sa rodičia snažili zamedziť vyučovanie sexuálnej výchovy na školách. Súd rozhodol, že výučba založená na vedeckých poznatkoch nijako neobmedzuje právo rodičov na výchovu detí podľa vlastného náboženského presvedčenia a štát má právo ju v školách poskytovať. Program teda nesiahá na práva rodičov. Alebo. Parlamentné zhromaždenie RE má iné prelomové rozhodnutie - takmer 2/3 väčšinou bola schválená rezolúcia Prístup k bezpečným a legálnym interrupciám v Európe. Táto vyzýva k dekriminalizácii interrupcie a prístup k nej, zdôrazňuje prijatie stratégií sexuálneho a reprodukčného zdravia a potrebu sexuálnej výchovy na školách.

Je naivné myslieť si, že sa liberálnej sexuálnej výchove dá zabrániť. Nedá. Je všade okolo nás - v médiách, na internete, medzi priateľmi. „Sex“ je slovo, ktoré vraj druháci najčastejšie zadávajú do internetového vyhľadávača. Tváriť sa, že sex a sexualita mladých ľudí nezaujima, že o nej nič nevedia, je hlúpe, nezodpovedné a nebezpečné. Deti si informácie nájdu, a to vo forme, ktorá ich veku určite primeraná nie je. Tabuizácia a zakazovanie mali vždy iba opačný efekt, veď zakázané ovocie chutí najlepšie.

Je teda zrejme, že medzinárodné právo, zahraničné skúsenosti i zdravý rozum hovoria jednoznačne v prospech objektívnej a modernej sexuálnej výchovy, ako je navrhovaná v predkladanom programe. V sekulárnej krajine by teda jeho schválenie malo byť ľahké a bezproblémové. Nie však u nás... Rozhodnutie vlády o programe bude jasnou známku toho, či sa radíme medzi štandardné európske krajiny, alebo či nad nami ešte stále visí stredoveký tieň farskej republiky.

Olga Pietruchová, Spoločnosť pre plánované rodičovstvo

Tváriť sa, že sexualita mladých ľudí nezaujima, že o nej nič nevedia, je hlúpe, nezodpovedné a nebezpečné. Deti si informácie nájdu, a to vo forme, ktorá ich veku určite primeraná nie je. **HN, 18.4.2008**

Valentovič mení interrupcie

Ministerstvo zdravotníctva Ivana Valentoviča predložilo do pripomienkového konania novelu zákona o umelom prerušení tehotenstva. Podľa nej by na Slovensku malo byť možné umelo prerušiť tehotenstvo v prípade geneticky chybného vývoja plodu do konca 24. týždňa jeho trvania. Nový interrupčný zákon by mal platiť od začiatku júla. Proti tomuto návrhu vystúpilo komcom marca Fórum života. Podľa ministerstva je účelom návrhu zákona zosúladienie platnej legislatívy s nálezom Ústavného súdu SR.

(sita), HN, 18.4.2008

Požehnaná aj prekliata koruna

Korunovačné klenoty Karla IV. údajne priniesli smolu aj Slovensku.

Pre poddaných smrteľná, pre panovníka cesta k osvieteniu. Taká je podľa legend koruna českého kráľa Karla IV. Ten pred znesvätením koruny varoval už vo svojom životopise Vita Caroli. Koruna je navyše od 14. storočia pod ochranou pápeža. Od čias Klimenta IV. má Svätý otec exkomunikovať každého, kto by ju zneužil.

Nešťastie vraj klenoty cez 2. svetovú vojnu priniesli aj Slovensku. Jedinýkrát za posledných sto rokov opustili Prahu pri akcii KFC (Klenoty fascinujúcej ceny). Pravdepodobne na príkaz Edvarda Beneša ich v dubovej debne pred mníchovským diktátom v roku 1938 priviezli do Žiliny. V slovenskom štáte dlho nezostali, nevedno, ako sa po Benešovej demisii ocitli späť na Pražskom hrade.

Údajne si ju tam na hlavu nasadil nemecký protektor Reinhard Heydrich. Podľa legendy práve preto zomrel pri úspešnom atentáte Slováka Jozefa Gabčíka a Čecha Jana Kubiša v roku 1942.

O vzácnosti koruny hovorí aj nápis Hic est spina corona domini na kríži klenoty. Podľa neho by mal byť v krížiku vsadený úlomok z trifňovej koruny Ježiša Krista. **(juk) SME, 18.4.2008**

Darwinova teória sa dostala na sieť

Veda - Univerzita v Cambridgei zverejnila na internete súkromné zápisky známeho prirodopisca.

Londýn - Cambridgská univerzita sa rozhodla dať ľuďom nevšedný darček. Zverejnila na internete takmer kompletne súkromné zápisky, poznámky a náčrtky legendárneho priekopníka evolučnej teórie Charlesa Darwina vrátane jeho prvého návrhu prelomového diela O pôvode druhov. Súbor s 20-tisíc položkami a 90-tisíc elektronickými obrázkami je pýchou knižnice, ktorá uchováva všetky Darwinove písomnosti.

Prístup pre všetkých

„Darwinove súkromné dokumenty, množstvo poznámok a experimentov dávame voľne k dispozícii celému svetu,“ vysvetlil vedúci projektu John van Wyhe. „Jeho publikácie boli k dispozícii verejnej sfére vždy, ale k súkromným zápiskom mali doteraz prístup len vedci. „Verejnosť sa tak bude mať možnosť priamo z domu dopodrobna dozvedieť o živote a práci Charlesa

Roberta Darwina. Jeho životný príbeh sa podobá osudom nadšencov, ktorí celý život zasvätili vede. Po skončení miestnej školy nastúpil na univerzitu v Edinburgu, kde začal študovať medicínu. Tá ho však príliš nenadchla, mal predovšetkým odpor k chirurgii. Preto ho otec neskôr prihlásil na katolícku univerzitu, aby sa venoval teológii.

Charlesa však oveľa viac ako medicína a teológia nadchli prí-

rodné vedy. K tomu veľmi prispela päťročná expedícia na lodi Beagle, kde sa venoval najmä geológii, štúdiu fosílií, ale aj životu domorodého obyvateľstva v krajinách, ktoré navštívil. Späť do Londýna sa vrátil v októbri 1836. Vo vedeckých kruhoch bol už vtedy vyhľadávanou osobnosťou.

Darwin čoraz viac chodil do spoločnosti, kde si jeho kolegovia mysleli, že život je predurčený skôr prírodnými zákonmi ako zázračnými výtvarmi. Darwin rešpektoval svojich priateľov, aj keď jeho myšlienky prekračovali ich presvedčenie, že prírodná história musí rešpektovať náboženstvo a sociálny poriadok.

Vyhnanec cirkvi

Darwinove myšlienky ho dovedli k vytvoreniu veľkolepého diela v roku 1859 - O pôvode druhov. Jeho vývojová teória vyvolala vášnivú diskusiu vo vedeckých aj laických kruhoch a priniesla mu odsúdenie cirkvou, ktorá ju označila za kacírsku. Dielo znamenalo začiatok novej histórie biológie a medicíny. Darwin vo svojom diele po prvýkrát definoval nielen princípy možných zvieracích predkov človeka, ale opísal aj „prírodnú voľbu“ a systém „silnejší prežije“.

Darwinove spisy boli k dispozícii vždy, ale prístup k tým súkromným mali doteraz len vedci.

John van Wyhe, Cambridgská univerzita

(sim, čtk), HN, 18.4.2008

V Prešove predstavili model sochy Krista

Najväčšiu sochu Krista na svete odležú z betónu.

Výška sochy Ježiša v Prešove bude 33 metrov a podstavca 6 metrov. Socha bude dutá, bude mať oceľovú konštrukciu a bude z betónu.

„Teraz sa rozhoduje o vhodných lokalitách na jej umiestnenie. Na Kalvárii to nebude,“ povedal Hagyar. Uvažuje sa o troch miestach: západne od Kalvárie, kopec na Šidlovci alebo smer na Košice. Oedlho vznikne občianske združenie,

ktoré sa bude venovať realizácii diela. Okrem Hagyarho a výtvarníkov budú jeho členmi zástupcovia cirkvi.

„Keď myšlienka postaviť sochu Krista vznikla, tak sme si s Martinom Palom povedali, že najväčšou sochou na Slovensku nemusí byť socha sovietskeho vojaka.“ Primátor očakáva dokončenie sochy v rokoch 2010 až 2011. Ide o súkromný projekt, na ktorý nepôjdu peniaze z mestského rozpočtu. (meš)

SME, 18.4.2008

Rozhoduje osobnosť učiteľa

Obsah výchovy k manželstvu a rodičovstvu (VMR) na 1. stupni ZŠ tvorí šesť tematických celkov: výchova v rodine; zásady zdravého života; negatívne dôsledky fajčenia, alkoholu a ďalších drog na zdravie a správanie človeka; rovnoprávnosť pohlaví; vznik a vývoj ľudského jedinca; zmeny v organizme dieťaťa v období puberty. Uvedený obsah sa vyučuje vo viacerých predmetoch: etickej výchove, náboženskej výchove, prvouke, prírodovede a materinského jazyka.

Na 2. stupni ZŠ sú to tieto tematické celky: priateľstvo; kultivované dospievanie; anatómia a fyziológia rozmnožovacích ústrojov, zodpovedný prístup k sexualite, negatívny vplyv drogových závislostí na sexuálne a reprodukčné zdravie človeka; zásady bezpečného správania. Ťažisko je v povinnej voliteľných predmetoch etická výchova a náboženská výchova. Biologický aspekt je zakomponovaný do predmetu prírodopis, spoločensko-občiansky aspekt v predmete občianska výchova. VMR ako ucelený systém výchovy a vzdelávania sa dá pri relevantných témach aplikovať aj v iných predmetoch (literárna výchova, telesná výchova a pod.).

Na stredných školách tvoria obsah VMR tieto tematické celky: manželstvo a rodina; rodičovstvo; intímne vzťahy. Pri vzdelávaní v uvedenom obsahu majú ťažiskové postavenie povinnej voliteľné predmety etická výchova a náboženská výchova, na výchove a vzdelávaní k uvedenej problematike sa však podieľajú aj ďalšie predmety, napr. biológia a občianska náuka.

Úspech VMR závisí predovšetkým od osobnosti učiteľa, jeho profesionálnej erudovanosti, ale aj od jeho osobnostných predpokladov a postojov k danej problematike. Učitelia žiakom odovzdávajú nielen poznatky, ale formujú aj ich postoje a učia ich správaniu v skutočných životných situáciách.

V pripravovanej reforme obsahu vzdelávania bude problematika výchovy k manželstvu, rodičovstvu a etika intímnych vzťahov súčasťou Štátneho vzdelávacieho programu základných a stredných škôl.

Július Hauser
riaditeľ Štátneho pedagogického ústavu
HN, 18.4.2008